

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 167/14.1.2019

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**ΑΠΟΦΑΣΗ
2/2019**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 07.11.2017 και ώρα 10:30 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου και Γεώργιος Σαρειδάκης. Απόν το μέλος Γιώργος Πλειός, το οποίο είχε προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η εξέταση της με αριθμό 19/05.01.2016 αίτησης της εταιρείας με την επωνυμία ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ, ιδιοκτησιακού φορέα του τηλεοπτικού σταθμού STAR CHANNEL, με την οποία ζητεί να ανακληθεί η με αριθμό 292/17.09.2015 απόφαση του ΕΣΡ.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 13/22.01.2016, ο οποίος χρεώθηκε στον ειδικό επιστήμονα Γεώργιο Αναγνωσταρά. Ο Ειδικός Επιστήμονας υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 51/25.01.2016 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος της αιτούσας Μαρία Κατζουράκη. Ερωτηθείσα από τον Πρόεδρο, η πληρεξούσια δικηγόρος απάντησε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 14.11.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 5601/16.11.2017 υπόμνημα.

Την 07.01.2019 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της και αυτή ως άνω γραμματεύς. Απουσίαζε το μέλος Βασίλειος Καραποστόλης, το οποίο είχε προσκληθεί νομίμως. Παρέστη επίσης και ο ανωτέρω εισηγητής, ο οποίος ανέπτυξε το ζήτημα προφορικά και αποχώρησε. Στην συνέχεια η Ολομέλεια:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

Κατά το άρθρο 20 του Συντάγματος: «1) Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει. 2) Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του». Κατά το άρθρο 10 παρ. 1 του Συντάγματος: «Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο». Κατά το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους ... έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων καθώς και προϊόντων του λόγου κα της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας ...». Κατά το άρθρο 5 παρ. 8 του Ν.2863/2000: «Οι αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης ... αποτελούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις ... Κατά των αποφάσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης μπορεί να ασκηθούν αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες στο Σύνταγμα και τη 3 νομοθεσία διοικητικές προσφυγές ... ». Τέλος, κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής

Διαδικασίας (Ν.2690/1999): «Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των εννόμων συμφερόντων του, που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιєραρχική προσφυγή)».

Από τον συνδυασμό και τη λογική ερμηνεία των ρυθμίσεων αυτών συνάγονται τα ακόλουθα:

(Α) Ότι το πρόσωπο, για το οποίο εκδόθηκε βλαπτική των συμφερόντων του απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και το οποίο (εκλήθη και) έλαβε κανονικά μέρος στη σχετική διαδικασία και ανέπτυξε τους υπερασπιστικούς του ισχυρισμούς (ή-πάντως-του δόθηκε η δυνατότητα να εκθέσει τις επί της υποθέσεως απόψεις του αλλά δεν το έπραξε), δύναται μεν να υποβάλει αναφορά, κατά το άρθρο 10 του Συντάγματος (την οποία το ΕΣΡ υποχρεούται να παραλάβει) δεν δικαιούται όμως να ζητήσει την ουσιαστική επανάκριση του ίδιου ζητήματος και την ανάκληση ή τροποποίηση της εις βάρος του αποφάσεως, παρά μόνον: (α) Εάν επικαλείται νομικό ή ουσιαστικό σφάλμα αυτής που θεμελιώνεται σε (νομικώς ουσιώδη) νέα δεδομένα, ήτοι δεδομένα που διαμορφώθηκαν ή κατέστησαν γνωστά στο βλαπτόμενο πρόσωπο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας στην οποία στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση (διοικητική πράξη) και τα οποία ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατόν να προσκομισθούν και να ληφθούν υπόψιν από το κρίναν όργανο της υποθέσεως. (β) Εάν το επικαλούμενο (βλαπτικό για τον αιτούντα) σφάλμα προκύπτει από την ίδια την διοικητική πράξη.

(Β) Ότι η τυχόν αίτηση που υποβάλλεται, εκ μέρους του βλαπτομένου, από την απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, για ανάκληση ή μεταρρύθμιση αυτής χωρίς την επίκληση νέων δεδομένων ή σφάλματος που προκύπτει από την ίδια την απόφαση, κατά τα προεκτεθέντα, δεν είναι παραδεκτή και γι' αυτό πρέπει να τυγχάνει αρνητικής «απαντήσεως», κατά την έννοια του άρθρου 10 του Συντάγματος, η σχετική δε «απάντηση», ανεξάρτητα από την τυπική της μορφή, δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη (πρβλ. ΣτΕ 2855/2013, 4393/2013, 4519/2014, 4596/2015, 671/2016).

II. Πραγματικό Μέρος

Με την προσβαλλόμενη απόφαση του ΕΣΡ, επιβλήθηκε στην αιτούσα χρηματική κύρωση ύψους 40.000 ευρώ για τον τρόπο μετάδοσης από τον τηλεοπτικό σταθμό της της είδησης της δολοφονίας ανήλικου κοριτσιού.

Με την προσβαλλομένη, έγιναν δεκτά τα ακόλουθα: «Πρόκειται περί κεντρικών δελτίων ειδήσεων κατά τη διάρκεια των οποίων έλαβαν χώρα οι κάτωθι παραβιάσεις της κείμενης νομοθεσίας.

I. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ – ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΚΗΝΩΝ ΒΙΑΣ

Σύμφωνα με τις συνταγματικές επιταγές, η τηλεόραση υπόκειται σε άμεσο κρατικό έλεγχο που αποσκοπεί μεταξύ άλλων στην προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας (άρθρο 15 παρ. 2 Συντάγματος). Οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί οφείλουν στο πλαίσιο αυτό να μη μεταδίδουν προγράμματα που ενδέχεται να θίξουν σοβαρά την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν σκηνές υπερβολικής βίας. Υποχρεούνται επίσης να μη μεταδίδουν σκηνές φυσικής και λεκτικής βίας στα ειδησεογραφικά τους προγράμματα, εκτός εάν αυτό είναι αναγκαίο για την πληροφόρηση του κοινού για ορισμένο γεγονός (άρθρο 26 παρ. 4 ΠΔ 109/2010). Ομοίου περιεχομένου απαγόρευση εισάγεται και με τους κανόνες του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας, όσον αφορά τη μετάδοση σκηνών βίας και βάνουσης μεταχείρισης ανθρώπων χωρίς αυτό να είναι απολύτως απαραίτητο για την ευαισθητοποίηση του κοινού (άρθρο 12 ΠΔ 77/2003). Εξάλλου, όταν τα δελτία ειδήσεων περιέχουν σκηνές που μπορεί να είναι βλαπτικές για τους ανηλικούς θα πρέπει να εμφανίζεται το αντίστοιχο σύμβολο καταλληλότητας και να ενημερώνει ο παρουσιαστής προφορικά το κοινό τρία τουλάχιστον λεπτά πριν την προβολή των επίμαχων εικόνων (άρθρο 4 παρ. 1 Υ.Α. 6138/17.03.2000).

Στην προκειμένη περίπτωση, παρατηρείται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις ο σταθμός προβαίνει σε αναφορά των αποτρόπαιων λεπτομερειών των συνθηκών υπό τις οποίες φέρεται να έχασε τη ζωή του το τετράχρονο κοριτσάκι. Συγκεκριμένα:

1. Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 02:30 της καταγραφής): Η παρουσιάστρια αναφέρει ότι ο κατηγορούμενος τεμάχισε και έβρασε το πτώμα του παιδιού του.

2. Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 03:00-03:02 της καταγραφής): Σε ρεπορτάζ του σταθμού αναφέρεται ότι ο κατηγορούμενος τεμάχισε και έβρασε το παιδί του.
3. Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 14:34-14:37 της καταγραφής): Η παρουσιάστρια αναφέρει ότι ο κατηγορούμενος τεμάχισε και έβρασε το πτόμα του παιδιού του.
4. Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 05:55-06:00 της καταγραφής): Σε ρεπορτάζ του σταθμού αναφέρεται ότι ο κατηγορούμενος τεμάχισε το άψυχο σωματάκι της μικρής και στη συνέχεια μαγείρεψε τα μέλη του και τα πέταξε σε κάδους σκουπιδιών.
5. Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 14:30-10:34 της καταγραφής): Δημοσιογράφος του σταθμού αναφέρει ότι ο κατηγορούμενος τεμάχισε και έβρασε το σώμα της κόρης του (έχει προηγηθεί προειδοποίηση της παρουσιάστριας να απομακρυνθούν από την τηλεόραση τα παιδιά).

Ασφαλώς, η περιγραφή ενός εγκλήματος που αφορά στη δολοφονία και τον τεμαχισμό ενός ανηλίκου κοριτσιού από τον ίδιο της τον πατέρα είναι από τη φύση της σοκαριστική για το σύνολο του τηλεοπτικού κοινού και ιδίως για τις πλέον ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες του. Είναι εξάλλου σαφές ότι ο εμπλεκόμενος τηλεοπτικός σταθμός υπείχε τη συνταγματική υποχρέωση να ενημερώσει το κοινό για ένα θέμα που ήταν αναμφισβήτητα γενικού ενδιαφέροντος και το οποίο απασχόλησε για αρκετό χρόνο την κοινή γνώμη. Εάν επομένως επιχειρούσε να εκπληρώσει το παραπάνω καθήκον του επιδεικνύοντας την απαραίτητη αυτοσυγκράτηση ως προς τις πλέον αποτρόπαιες περιγραφές των συνθηκών τέλεσης του καταλογιζόμενου στον κατηγορούμενο εγκλήματος, θα μπορούσε να υποστηριχτεί ότι αποσκοπούσε πράγματι στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού και ότι επομένως η αναγκαία σκληρότητα των περιγραφών του θα μπορούσε να του συγχωρηθεί.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, παρατηρείται ότι ο ελεγχόμενος σταθμός υπερέβη σε ορισμένες περιπτώσεις τα όσα ήταν απαραίτητα για την πλήρη ενημέρωση του κοινού για τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και τις συνθήκες τέλεσης του καταλογιζόμενου στον κατηγορούμενο εγκλήματος. Προχώρησε σε επαναλαμβανόμενη αναφορά των πλέον αποτρόπαιων και φρικιαστικών λεπτομερειών της υπόθεσης, περιγράφοντας τον τεμαχισμό και τον βρασμό του θύματος και τη μετέπειτα απόρριψη των μελών του στα απορρίμματα. Με την επιλογή του αυτή, ο σταθμός μετέφερε

επομένως στο κοινό εικόνες ακραίας βίας και βάνανυσης μεταχείρισης ανθρώπου και μάλιστα σε ώρα που συνηθίζουν να παρακολουθούν τηλεόραση οι ανήλικοι. Με τον τρόπο αυτό, παραβίασε τις νόμιμες υποχρεώσεις του και έθεσε σε κίνδυνο την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανήλικων τηλεθεατών.

II. ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΑΘΩΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

Κατά ρητή νομοθετική επιταγή, η αρχή ότι ο κατηγορούμενος τεκμαίρεται αθώος μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη του θα πρέπει να γίνεται σεβαστή από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς χωρίς να προεξοφλείται το αποτέλεσμα της δίκης και χωρίς οι κατηγορούμενοι να αναφέρονται έστω και έμμεσα ως ένοχοι (**άρθρο 11 παρ. 1 ΠΔ 77/2013**).

Στην προκειμένη περίπτωση, παρατηρείται ότι σε ορισμένες φορές ο κατηγορούμενος αναφέρθηκε από τον σταθμό ως παιδοκτόνος. Σε άλλες περιπτώσεις, αναφέρθηκε ότι ο κατηγορούμενος δολοφόνησε το παιδί του. Αντίστοιχου περιεχομένου είναι και κάποιες από τις λεζάντες που προβάλλονται κατά τη μετάδοση των επίμαχων δελτίων ειδήσεων.

Συγκεκριμένα:

- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 02:20 της καταγραφής): Η παρουσιάστρια πληροφορεί το κοινό ότι ήταν ο ίδιος της ο πατέρας αυτός που σκότωσε την τετράχρονη κόρη του.
- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 02:44-06:00 της καταγραφής): Προβάλλεται η λεζάντα ΦΡΙΚΗ! Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΣΚΟΤΩΣΕ ΚΑΙ ΠΕΤΑΞΕ ΣΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΤΗΝ 4ΧΡΟΝΗ ANNY.
- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 06:25-10:59 της καταγραφής): Προβάλλεται η λεζάντα ΠΑΓΩΣΕ ΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΥΓΕΡΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ 4ΧΡΟΝΗΣ.
- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 10:59-15:06 της καταγραφής): Προβάλλεται η λεζάντα ΣΟΚΑΡΟΥΝ ΟΙ ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΦΡΙΚΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 02:58-03:00 της καταγραφής): Η παρουσιάστρια αναφέρεται στον κατηγορούμενο ως παιδοκτόνο.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 02:58-03:00 της καταγραφής): Προβάλλεται ο τίτλος ΔΟΛΟΦΟΝΗΣΕ ΜΕ ΑΓΡΙΟ ΤΡΟΠΟ ΤΟ 4ΧΡΟΝΟ ΑΓΓΕΛΟΥΔΙ ΤΟΥ.

- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 08:42-08:55 της καταγραφής): Προβάλλεται η λεζάντα ΣΟΚΑΡΟΥΝ ΤΑ ΝΕΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ ANNY.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 18:45 της καταγραφής): Δημοσιογράφος του σταθμού εκφράζει την απορία του για τον τρόπο που ο κατηγορούμενος διαχειρίστηκε τη δολοφονία του τετράχρονου παιδιού.

Επομένως, ο σταθμός επανειλημμένως αναφέρθηκε στον κατηγορούμενο ως ήδη ένοχο για την καταλογιζόμενη σε αυτόν πράξη της ανθρωποκτονίας του ανήλικου παιδιού του. Πρόκειται για άμεση αμφισβήτηση του τεκμηρίου αθωότητας που του αναγνωρίζει ο νόμος. Σημειωτέον, ότι για την στοιχειοθέτηση της παραβίασης του κανόνα που απαγορεύει την παραβίαση του τεκμηρίου της αθωότητας αρκεί και οποιαδήποτε αξιολογική κρίση που έμμεσα χαρακτηρίζει ως ένοχο τον κατηγορούμενο (**ΣτΕ 3336/2007**).

ΙΙΙ. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑΣ

Κατά τις νομοθετικές προβλέψεις, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση εγγράφων και άλλων στοιχείων που γίνονται γνωστά στις αρμόδιες αρχές κατά το στάδιο της ποινικής προδικασίας (**άρθρο 11 παρ. 6 ΠΔ 77/2003**).

Η παραπάνω διάταξη δεν απαγορεύει βέβαια την ενημέρωση του τηλεοπτικού κοινού για τις υποθέσεις που εκκρεμούν στο στάδιο της ποινικής προδικασίας, ούτε αποκλείεται κάθε αναφορά και ο σχολιασμός των πράξεων και των ενεργειών των αρμόδιων αρχών. Απαγορεύεται όμως χάριν της προστασίας του τεκμηρίου της αθωότητας αλλά και της αποτελεσματικής διεξαγωγής της δικαστικής έρευνας και του ανεπηρέαστου των αρμόδιων αρχών ειδικώς η αποκάλυψη και η αναπαραγωγή εγγράφων και στοιχείων της ποινικής προδικασίας. Άρση της παραπάνω απαγόρευσης επιτρέπεται μόνο σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν αφενός κρίνεται ότι συντρέχουν λόγοι υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που καθιστούν επιτρεπτή την ανακοίνωση των στοιχείων αυτών προς ενημέρωση του κοινού επί ζητήματος ιδιαίτερος αυξημένου γενικού ενδιαφέροντος και αφετέρου προκύπτει ότι με τη δημοσιοποίηση των στοιχείων αυτών δεν διακυβεύονται τα δικαιώματα του κατηγορουμένου και των λοιπών εμπλεκόμενων προσώπων αλλά και το συμφέρον της αποτελεσματικής διεξαγωγής της δικαστικής έρευνας (**ΣτΕ 1216/2014 και ΣτΕ 1217/2014**).

Στην προκειμένη περίπτωση, παρατηρείται ότι προβλήθηκαν επανειλημμένως στην οθόνη εκτεταμένα αποσπάσματα της κατάθεσης των κατηγορουμένων αλλά και τρίτων εμπλεκόμενων στην υπόθεση προσώπων. Συγκεκριμένα:

- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 07:12-07:31 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης φίλου του κατηγορούμενου πατέρα.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 08:30-08:40 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης του κατηγορούμενου πατέρα.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 08:50-09:01 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης του κατηγορούμενου πατέρα.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 09:05-09:15 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης του κατηγορούμενου πατέρα.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 13:45-13:52 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης της κατηγορούμενης μητέρας.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 14:00-14:20 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης της κατηγορούμενης μητέρας.
- Δελτίο Ειδήσεων 06.05.2015 (σημείο 35:15-35:31 της καταγραφής): Αναγιγνώσκεται και προβάλλεται σε κάρτα τμήμα της κατάθεσης φίλου του κατηγορούμενου πατέρα.

Παρατηρείται βέβαια ότι ο σταθμός μεταδίδει τα αποσπάσματα αυτά σε τρίτο πρόσωπο, σε μια προσπάθεια να καταστρατηγήσει τη σχετική νομοθετική απαγόρευση. Από το γενικό όμως πλαίσιο εντός του οποίου προβλήθηκαν τα επίμαχα αποσπάσματα και ιδίως από την αντιπαραβολή τους με το περιεχόμενο προγράμματος άλλων ελεγχόμενων για την ίδια υπόθεση τηλεοπτικών σταθμών προκύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι επρόκειτο για αυτούσια αποσπάσματα μαρτυρικών καταθέσεων προσώπων που απλά αναγιγνώσκονται σε τρίτο ενικό πρόσωπο. Δεν συνέτρεχε εξάλλου κάποιος υπέρτερος

λόγος δημοσίου συμφέροντος που να συγχωρεί τη δημοσιοποίηση των παραπάνω στοιχείων της ποινικής διαδικασίας:

- Αφενός, ο στόχος ενημέρωσης του κοινού θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί απόλυτα με την αναφορά στα επίμαχα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και τα ερωτήματα που ανακύπτουν για την συμπεριφορά των κατηγορούμενων και τα όσα τους καταλογίζονται σχετικά με τις συνθήκες υπό τις οποίες έχασε τη ζωή του το ανήλικο παιδί τους χωρίς να απαιτείται η αυτούσια παράθεση μεγάλου μέρους των μαρτυρικών καταθέσεων των εμπλεκόμενων στην υπόθεση προσώπων.
- Αφετέρου, για την υπόθεση είχε υπάρξει η έκδοση σχετικού δελτίου τύπου από την αστυνομία στο οποίο προφανώς και αναφέρονται όλες εκείνες οι λεπτομέρειες που οι αρμόδιες αρχές θεώρησαν ότι μπορούν να ανακοινωθούν στο κοινό χωρίς να τεθούν σε αμφισβήτηση οι στόχοι που υπηρετεί η μυστικότητα της ποινικής διαδικασίας. Η αστυνομία προχώρησε μάλιστα και σε σχετική συνέντευξη τύπου, κατά την οποία αναγνώστηκε στο κοινό το περιεχόμενο του παραπάνω δελτίου τύπου της (https://www.youtube.com/watch?v=bWBGTCvDd_4). Επομένως, μπορούσε ο σταθμός να αναφερθεί στο περιεχόμενο αυτού του δελτίου τύπου και να μεταδώσει ενδεχομένως τα αντίστοιχα τμήματα της συνέντευξης τύπου της αστυνομίας χωρίς να προβεί στην αυτούσια παράθεση εκτεταμένων αποσπασμάτων μαρτυρικών καταθέσεων που βαίνουν πέρα των όσων επιθυμούσαν οι αρμόδιες αρχές να γνωστοποιήσουν στο κοινό και που θέτουν με τον τρόπο αυτό σε αμφιβολία την επίτευξη των στόχων που υπηρετεί η αρχή της μυστικότητας των στοιχείων της ποινικής διαδικασίας.

IV. ΠΡΟΒΟΛΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΑΝΩΝ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

Κατά τις νομοθετικές επιταγές, απαγορεύεται η παρουσίαση ανηλίκων μέσω εικόνας όταν αυτοί είναι θύματα εγκληματικών ενεργειών εκτός εάν η παρουσίαση αυτή είναι αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού (άρθρο 10 παρ. 1 ΠΔ 77/2003).

Παρατηρείται όμως ότι κατά το μεγαλύτερο χρόνο μετάδοσης των επίμαχων δελτίων ειδήσεων προβάλλονται χωρίς κάποια τεχνική επεξεργασία επαναλαμβανόμενες εικόνες και μαγνητοσκοπημένα πλάνα από τη ζωή του ανήλικου θύματος.

Είναι αναμφισβήτητο ότι η επαναλαμβανόμενη προβολή των παραπάνω εικόνων και πλάνων ουδόλως είναι απαραίτητη για την ενημέρωση του κοινού για την υπόθεση και τις συνθήκες υπό τις οποίες έχασε τη ζωή του το τετράχρονο κοριτσάκι. Θα μπορούσε μάλιστα να υποστηριχτεί ότι η συνεχής προβολή αμοντάριστων φωτογραφιών και πλάνων από τη ζωή του θύματος μπορούσε να επιτείνει τον πόνο των οικείων του (**άρθρο 7 παρ. 2 ΠΔ 77/2003**). Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι το θύμα είχε παππούδες και γιαγιάδες από την πλευρά και των δύο γονέων του.

Είναι βέβαια αλήθεια ότι φωτογραφίες του θύματος είχαν προβληθεί εκτεταμένα από τα μέσα ενημέρωσης, κατά τον χρόνο που αναζητούνταν τα ίχνη του. Το γεγονός αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η έκθεση στο κοινό της εικόνας του μπορούσε ελεύθερα να συνεχιστεί χωρίς να συντρέχει κάποιος ιδιαίτερος λόγος ενημέρωσης του κοινού, όταν έγινε γνωστό ότι η ανήλικη είχε χάσει τη ζωή της και ότι για την υπόθεση αυτή κατηγορούνταν οι γονείς της. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο από την στιγμή που η απαγόρευση προβολής της εικόνας του τετράχρονου κοριτσιού φαίνεται να αποσκοπεί στην προστασία της μνήμης της ανήλικης και στο σεβασμό του πόνου των οικείων του.

V. ΠΡΟΒΟΛΗ ΑΜΟΝΤΑΡΙΣΤΩΝ ΠΛΑΝΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΩΝ

Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση της εικόνας των συγγενών κατηγορούμενου εκτός αν η αναφορά είναι απολύτως αναγκαία για την έκθεση των γεγονότων (**άρθρο 11 παρ. 2 ΠΔ 77/2003**).

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, ο ελεγχόμενος σταθμός προχώρησε στη μετάδοση δηλώσεων της μητέρας του βασικού κατηγορούμενου της υπόθεσης χωρίς να έχει προβεί σε κάποια τεχνική επεξεργασία των χαρακτηριστικών του προσώπου της. Πρόβαλε ομοίως αποσπάσματα από συνέντευξη των γονέων της κατηγορούμενης άλλη τηλεοπτική εκπομπή του, χωρίς και πάλι να προβεί σε κάποια αλλοίωση των στοιχείων του προσώπου τους. Συγκεκριμένα:

- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 05:04-05:28 της καταγραφής):
Εμφανίζεται η μητέρα του κατηγορούμενου να κάνει δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 05:51-06:01 της καταγραφής):
Εμφανίζεται η μητέρα του κατηγορούμενου να κάνει δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015 (σημείο 15:28-16:32 της καταγραφής):
Εμφανίζεται η μητέρα του κατηγορούμενου να κάνει δηλώσεις για την υπόθεση.

- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 13:07-13:30 της καταγραφής): Εμφανίζονται πλάνα από εμφάνιση σε άλλη εκπομπή του ίδιου τηλεοπτικού σταθμού των γονέων της κατηγορούμενης να κάνουν δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 14:25-15:14 της καταγραφής): Εμφανίζονται πλάνα από εμφάνιση σε άλλη εκπομπή του ίδιου τηλεοπτικού σταθμού των γονέων της κατηγορούμενης να κάνουν δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 05.05.2015 (σημείο 15:25-15:45 της καταγραφής): Εμφανίζεται η μητέρα του κατηγορούμενου να κάνει δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 06.05.2015 (σημείο 27:50-27:55 της καταγραφής): Εμφανίζονται πλάνα από εμφάνιση σε άλλη εκπομπή του ίδιου τηλεοπτικού σταθμού των γονέων της κατηγορούμενης να κάνουν δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 06.05.2015 (σημείο 28:32-28:37 της καταγραφής): Εμφανίζονται πλάνα από εμφάνιση σε άλλη εκπομπή του ίδιου τηλεοπτικού σταθμού των γονέων της κατηγορούμενης να κάνουν δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 06.05.2015 (σημείο 28:46-28:57 της καταγραφής): Εμφανίζεται η μητέρα του κατηγορούμενου να κάνει δηλώσεις για την υπόθεση.
- Δελτίο Ειδήσεων 06.05.2015 (σημείο 31:453-33:00 της καταγραφής): Εμφανίζεται η μητέρα του κατηγορούμενου να κάνει δηλώσεις για την υπόθεση.

Δεν αμφισβητείται ότι ήταν απόλυτα εφικτό στον σταθμό να μεταδώσει τα επίμαχα πλάνα προβαίνοντας σε τεχνική επεξεργασία των προσώπων των γονέων των κατηγορουμένων. Είναι ομοίως σαφές ότι η αμοντάριστη προβολή της εικόνας των παραπάνω προσώπων ουδόλως ήταν αναγκαία για την έκθεση των γεγονότων.

Δεν επηρεάζει εξάλλου το γεγονός ότι οι συγγενείς των κατηγορουμένων φαίνεται να έχουν οικειοθελώς εμφανιστεί στην τηλεόραση για να εκθέσουν τις απόψεις τους. Ο σταθμός όφειλε σε κάθε περίπτωση να σεβαστεί τις νόμιμες υποχρεώσεις του, ώστε να επιτευχθεί ο προστατευτικός για την ταυτότητα των συγγενών των κατηγορουμένων στόχος της επίμαχης νομοθετικής απαγόρευσης.

VI. ΛΗΨΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΑΠΟ ΜΗ ΝΗΦΑΛΙΟ ΠΡΟΣΩΠΟ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΠΟΝΟ

Ρητά απαγορεύεται από το νόμο κάθε αδιάκριτη παρέμβαση σε προσωπικό πόνο και πένθος, ιδίως με την παρουσίαση ατόμων σε στιγμές οδύνης και αγανάκτησης (**άρθρο 7**

παρ. 1 ΠΔ 77/2003). Δεν επιτρέπεται επίσης η λήψη συνεντεύξεων από πρόσωπα, των οποίων η κατάσταση μαρτυρεί έλλειψη νηφαλιότητας (*άρθρο 9 παρ. 5 ΠΔ 77/2003*).

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, συνεργάτης του ελεγχόμενου σταθμού πήρε συνέντευξη από την ήδη προφυλακισμένη μητέρα του ανήλικου θύματος. Ευρισκόμενη σε προφανή κατάσταση οδύνης και έλλειψης νηφαλιότητας λόγω των όσων είχε πληροφορηθεί προσφάτως για την τύχη του παιδιού της, η κατηγορούμενη άρχισε να εκστομίζει απειλές κατά του συντρόφου της περιγράφοντας με σοκαριστικό τρόπο πώς θα ήθελε να τον βασανίσει και να τον τεμαχίσει όπως εκείνος κατηγορείται ότι τεμάχισε την τετράχρονη κόρη της (Δελτίο Ειδήσεων 06.05.2015, σημείο 30:48-31:05).

Με τον τρόπο όμως αυτό, ο σταθμός παραβίασε την υποχρέωση που υπέχει από το νόμο να μην παρουσιάζει άτομα σε στιγμές αγανάκτησης και οδύνης και να μη λαμβάνει συνεντεύξεις από πρόσωπα που στερούνται νηφαλιότητας (βλ. *ΣτΕ 679/2014 και ΣτΕ 3199/2014*).

VII. ΠΡΟΒΟΛΗ ΑΜΟΝΤΑΡΙΣΤΩΝ ΠΛΑΝΩΝ ΠΡΟΣΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Κατά ρητή νομοθετική επιταγή, απαγορεύεται η μαγνητοσκόπηση και η μετάδοση από την τηλεόραση των προσώπων που οδηγούνται ενώπιον των αρμόδιων αρχών (*άρθρο 8 παρ. 2 Ν 3090/2002*).

Η διάταξη αυτή ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με το επιτρεπόμενο περιεχόμενο των τηλεοπτικών μεταδόσεων και συνιστά επομένως κανόνα που αφορά τη λειτουργία των τηλεοπτικών σταθμών, για την παραβίαση του οποίου μπορούν να επιβληθούν στους παραβάτες οι προβλεπόμενες από τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία κυρώσεις (*άρθρο 4 παρ. 1 περ. α Ν 2328/1995*). Εξάλλου, η απαγόρευση προβολής που θεσπίζεται με τη συγκεκριμένη ρύθμιση είναι απόλυτη, χωρίς να προβλέπονται εξαιρέσεις όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της (*ΣτΕ 4660/2012 και ΣτΕ 3586/2014*).

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, στο πρώτο ελεγχόμενο δελτίο ειδήσεων προβλήθηκαν αμοντάριστα πλάνα από τη σύλληψη της κατηγορούμενης και την προσαγωγή της ενώπιον των αρχών (Δελτίο Ειδήσεων 04.05.2015, σημείο 21:54-23:24).

Εκτός από παραβίαση της απαγόρευσης χρησιμοποίησης των εικόνων των προσώπων που θεωρούνται ύποπτοι τέλεσης εγκλημάτων, η παραπάνω ενέργεια του σταθμού συνιστά και αυτοτελή παραβίαση της απαγόρευσης μαγνητοσκόπησης και εντεύθεν

τηλεοπτικής μετάδοσης των προσώπων που οδηγούνται ενώπιον των αρμόδιων ανακριτικών και λοιπών αρχών. Όπως έχει μάλιστα αναφερθεί, η παραπάνω απαγόρευση ισχύει χωρίς να προβλέπονται εξαιρέσεις και περιορισμοί όσον αφορά το ρυθμιστικό της περιεχόμενο. Ακόμα όμως και αν γινόταν αποδεκτό ότι μπορούν να υπάρξουν εξαιρέσεις χάριν της πληροφόρησης του κοινού για ένα ζήτημα γενικού ενδιαφέροντος, είναι πάντως αναμφισβήτητο ότι ο σταθμός όφειλε να μεταδώσει τις εικόνες αυτές φροντίζοντας για την τεχνική επεξεργασία των στοιχείων του προσώπου της κατηγορούμενης».

Με την υπό κρίση αίτηση θεραπείας της, η αιτούσα επαναλαμβάνει ουσιαστικά τους ίδιους ισχυρισμούς που είχε προβάλει κατά την αρχική εκδίκαση της υπόθεσης και οι οποίοι είχαν απορριφθεί από την Ολομέλεια. Δεν υπάρχει εξάλλου στην προσβαλλόμενη απόφαση κανένα σφάλμα που να δικαιολογεί την ανάκληση ή τη μεταρρύθμιση αυτής.

Επομένως: (α) Η αιτούσα δεν προσκομίζει κανένα «νέο δεδομένο» υπό την προεκτεθείσα έννοια, στο οποίο να μπορεί να θεμελιωθεί το υποβαλλόμενο αίτημα. (β) Κανένα σφάλμα δεν προκύπτει από την ίδια την προσβαλλόμενη απόφαση.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης

Απορρίπτει την με αριθμό πρωτοκόλλου 19/05.01.2016 αίτηση θεραπείας της εταιρείας με την επωνυμία ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ για την ανάκληση της με αριθμό 292/17.09.2015 απόφασης του ΕΣΡ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 7^η Ιανουαρίου 2019 και δημοσιεύτηκε την 15^η Ιανουαρίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ